

FASCINACE TANTROU

Zdeněk Vojtíšek

Myslím, že jsem nebyl sám, kdo se setkal se slovem „tantra“ poprvé díky brožované knížce *Tantra lásky* (Praha: Logos 1990), typické svou grafickou a tiskařskou úrovní pro rané porevoluční období. Jinak neznámý Karel Jizera (snad se jedná o pseudonym) „autorsky připravil“ tento pozoruhodný vydavatelský počín „ze staroindické tantrické literatury“. Jak se praví v úvodním slově „Tantrická sexualita“, citovanými „autory jsou neznámí mistři tantry lásky“ (s. 5). Z této formulace vyplývá Jizerův předpoklad, že „tantra lásky“ je součástí tantrismu: „Tantrismus uznává jako plnohodnotný cíl dosažení mimořádných schopností – v tantrě lásky pak schopností sexuálních“ (s. 7). Od dávné Jizerovy *Tantry lásky* vede přímá cesta třeba k „Oáze tantry“ (tantrickým masážím) na loňském listopadovém Erotickém veletrhu v Praze.

Původně náboženský pojem „tantra“ má ovšem v současnosti i jiné významy. V jednoduchém, ale užitečném Gordonově schématu (je citováno ještě na straně 61) jsou ještě dvě další naděje spojované s pojmem „tantra“: vedle sexuálního uspokojení si od tantry lidé slibují také pomoc v psychických potížích s vlastní sexualitou i možnost získání mimořádných náboženských zážitků.

Základní článek tématu tohoto Dingiru proto směřuje k objasnění toho, jaké jsou skutečné charakteristiky specifického indického náboženského směru, jež západní věda nazvala „tantrismus“. Napsal ho indolog **Lubomír Ondračka**. Ze stejného důvodu, tedy pro pochopení tantrismu a pro odpovědné zacházení s pojmem „tantra“, se s religionistou **Pavlem Hoškem** vracíme ke stále inspirujícímu pojednání o tantrě původně rumunského religionisty a indologa Mircey Eliadeho. Docent Hošek Eliadeho nijak nekritizuje ani nekoriguje; jen seznamuje čtenáře Dingiru s „klasikou“ (dnes už často překonanou) odborného přístupu k tantrě.

Další články v tématu se už zabývají využitím indické tantry (anebo spíše toho, co si lze jako indickou tantru představit) v západní alternativní religiozitě. Literát a psychoterapeut **Adam Borzič** již jednou v *Dingiru* o tantrě psal (článek *Tantra a západní svět* z čísla 3/2008 je dostupný na internetu). V novém článku *Mocná a nebezpečná* referuje o tantrických motivech v literárním díle britského mága Aleistera Crowleyho. Pak už následují články, které se zabývají takzvanou neotantrou a které napsal šéfredaktor Dingiru **Zdeněk Vojtíšek**. První z nich hledá základy neotantry v přednáškové činnosti i v komunálních experimentech Bhagvána Radžniše. Druhý popisuje specifickou podobu tantry ve společenství Gregoriana Bivolarua. A třetí je rozhovorem s patrně nejznámějším lektorem tantry v současné době u nás, **Johnem Hawkenem**. Vzhledem ke kontroverzím, které způsobila Bivolaruova tantrická praxe v rumunské společnosti a které vrcholily jeho současným vězněním, je ještě jeden článek, související s tantrou, umístěn v zahraniční rubrice.

Čtyři posledně zmíněné články mě vedou k osobní poznámce: v celých dosavadních dvaceti letech svého šéfredaktorování Dingiru jsem se snažil poskytovat prostor především kolegům a sám zůstat u redaktorské práce v pozadí a pokud možno „neviditelný“. V tomto čísle se to ale z různých důvodů nepodařilo. Se jménem „Vojtíšek“ se na následujících stranách budete setkávat častěji, než je pro časopis zdravé. A kromě mých článků dokonce ještě v jednom článku navíc – jeho autor má sice úplně jinou než religionistickou odbornost, ale téma jeho výzkumu do tohoto časopisu bezpochyby patří.

OBSAH

Satanismus v zrcadle popkultury (Pavel N. Dušek) 38

Z domova

Dvanáct kmenů ve zpravodajství (Ondřej Vojtíšek)41

Zahraníčí

Jóga, tantra a trestní stíhání (Zdeněk Vojtíšek) 44

Rusko utahuje šrouby náboženské svobody 48
(Jan Jandourek)

Téma

Indický tantrismus (Lubomír Ondračka) 51

„Definovat tantrismus je obtížné“ (Pavel Hošek) 54

Mocná a nebezpečná (Adam Borzič) 55

Tantra jako individuální rebelství (Zdeněk Vojtíšek) 58

Společenství jóginů a tantriků (Zdeněk Vojtíšek) 61

Rozhovor s Johnem Hawkenem

Tantra pro hledače pravdy (Zdeněk Vojtíšek) 64

Info-servis

..... 66

Události

Svěcení starokatolického biskupa (Ivan O. Štampach) 68

Džinismus se zapojuje do moderních záležitostí 68
(Josef Bartošek)

Recenze

Surová tantra (Martin Ořešník) 69

Kvalitní příspěvek k interkulturnímu ošetřovatelství 70
(Jan Sušer)

Přehledně k osudům náboženských menšin71
(Ivan O. Štampach)

Dopisy

Proč v Dingiru? (MM.) 72

Čtení

Tantra a neotantra (Georg Feuerstein)

Doc. PhDr. **Zdeněk Vojtíšek**, Th. D., (*1963) je vedoucím katedry religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a šéfredaktorem časopisu Dingir.